

EXAMENSARBETE I AUDIOLOGI, 10 poäng

Fördjupningsnivå 1 (C)

Inom audionomprogrammet, 120 poäng

Titel	
Hörapparatbärares upplevelser och erfarenheter av tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler	
Författare Jennie Stubbe Charlotta Svensson	Handledare Kim Kähäri
Examinator Ann-Kristin Espmark	
Sammanfattning	
Att kunna ta del av den information samhället erbjuder är en förutsättning för känsla av delaktighet. Personer med hörselnedsättning kan inte ta del av informationsutbudet på samma villkor som hörande och får därmed inte samma behållning. Detta gör att de kan uppleva utanförskap och känner sig begränsade i olika sociala sammanhang. För att en människa ska kunna känna sig delaktig förutsätter det att hela samhället är tillgängligt för den. Som det ser ut idag så är samhället inte tillgängligt för alla eftersom det finns flera olika hinder för funktionshindrade. Detta har uppmärksammats i samhället då en nationell handlingsplan för handikappolitiken utarbetades år 2000. Målet är att samhället skall vara tillgängligt för alla år 2010 oavsett handikapp. En viktig del i att personer med hörselnedsättning skall kunna känna sig delaktiga i samhället är att det finns tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler. Vilket ger dem möjlighet att kunna ta del av samma utbud som hörande. Teleslinga, FM- och IR-system är de tekniska hörhjälpmedel som finns att tillgå i offentliga lokaler idag. Syftet med studien var att undersöka vad hörapparatbärare har för upplevelser och erfarenheter av tekniska hörhjälpmedel (THH) i offentliga lokaler. För att få en bild av detta gjordes en kvantitativ undersökning i form av en enkätundersökning med strukturerade frågor med delvis öppna svar. Undersökningsgruppen bestod av 25 medlemmar från Hörselskadades Förening i Göteborg. Genom enkätsvaren framgick det att THH har stor betydelse för deltagarnas känsla av delaktighet i samhället. Dock uppger flera av deltagarna att THH inte alltid fungerar. Orsakerna till detta kan både vara tekniska och bero på personalens okunnighet. Att THH fungerar och finns tillgängligt är en viktig förutsättning för att personer med hörselnedsättning skall kunna känna livskvalitet. Sökord: Assistive listening devices, FM-systems, IR-systems, induction loop, quality of life, well being, hearing loss.	

**RESEARCH PROJECT IN AUDIOLOGY,
10 credits
Advanced level 1 (C)
Within audiologist programme, 120 credits**

Title	
Hearing-aid users experiences of assistive listening devices in public premises	
Author Jennie Stubbe Charlotta Svensson	Supervisor Kim Kähäri
Examiner Ann-Kristin Espmark	
Abstract	
To be able to feel a sense of belonging, people need to have the possibility to take part of the information from the society. Hearing-impaired don't have the same possibility as hearing people when they want to take part of the information, therefore they don't get the same benefit. This contributes to a feeling of not belonging and a sense of limitation in different social occasions. Therefore the society needs to be accessible to everyone regardless disability. A national programme was prepared in year 2000. The aim of this programme is making the society accessible to everyone regardless disability. Assistive listening devices in public premises are an important part of making hearing-impaired feel a sense of belonging and therefore gives a possibility to take part of the same information as hearing people. The available systems are induction loop, FM- and IR-systems. The aim of this study was to examine hearing-aid users experiences of assistive listening devices in public premises. A questionnaire was designed and 25 members of Hörselskadades Förening in Gothenburg participated. The result shows that assistive listening devices have an important role of making hearing-impaired feel a sense of belonging in the society. The participants of the study describes that there is a lot of functional problems with assistive listening devices, both due to technical causes and insufficient knowledge of several employees. It is necessary that the systems are in function so that hearing-impaired can have a possibility in feeling quality of life. Key words: Assistive listening devices, FM-systems, IR-systems, induction loop, quality of life, well being, hearing loss.	

FÖRORD

Vi vill tacka vår handledare Kim Kähäri för hjälp och stöd i arbetet med vår uppsats. Vi vill också tacka Eva Andersson för givande idéer och uppmuntran från projektplanens början till uppsatsens slut.

Vi vill även tacka Torborg Arvidsson, för att hon har delgivit oss sina kunskaper inom psykologi och pedagogik, samt Rolf Oleander, för att han funnits till hands då vi stött på frågor kring tekniska hörhjälpmedel.

Ett stort tack till Hörselskadades Förening i Göteborg och föreståndaren Ann Svennberg som har funnits där i vått och torrt, då vi i princip har bott på HF under dessa veckor. Trots våra frekventa ihärdiga besök har vi alltid känt oss varmt välkomna. Utan ert engagemang, inspiration och positiva anda hade vår enkätstudie aldrig varit genomförbar.

Citat som detta har gjort att vi har fått kraft och energi trots ibland överarbetade hjärnor:

*”Skriv inte för länge, tänk på att ni behöver mycket serotonin i kroppen för att kunna prestera ett bra examensarbete.”
Ann Svennberg, fredagen 27 april.*

Sist men inte minst vill vi tacka varandra för den mycket roliga och utvecklande tid som uppsatsskrivandet har inneburit.

Jennie Stubbe och Charlotta Svensson

Innehållsförteckning

1. BAKGRUND.....	1-4
1.1. Kommunikation.....	1
1.2. Tillgänglighet.....	1
1.3. Konsekvenser av hörselnedsättning.....	1
1.4. Livskvalitet.....	3
1.5. Tekniska hörhjälpmedel	3
2. SYFTE.....	5
3. FRÅGESTÄLLNINGAR.....	5
4. MATERIAL.....	5
4.1. Undersökningsgrupp och etiska överväganden.....	5
4.2. Bortfallsanalys.....	5
5. METOD.....	5
5.1. Enkät.....	5
5.2. Datainsamlingsmetod.....	6
5.3. Undersökningsmetod	6
6. RESULTAT.....	7-12
7. DISKUSSION.....	13-18
7.1. Metoddiskussion.....	13
7.2. Resultatdiskussion.....	14
8. KONKLUSION.....	19
9. REFERENSLISTA.....	20

Bilaga *Enkät, samt försättsblad med information*

1. BAKGRUND

1.1. Kommunikation

Alla människor har behov av kommunikation. Genom samtal med andra människor omformar vi ständigt vår syn på oss själva och andra, därför är vi beroende av kommunikation för att vi ska kunna utvecklas som människor (1, 2). Den vanligaste formen av kommunikation är tvåvägskommunikation då det sker ett samspel mellan talare och lyssnare. Det finns även enkelriktad kommunikation som till exempel sker på teatrar och biografier (3). Personer med hörselnedsättning har andra förutsättningar än hörande då de ska ta del av kommunikation (1). De får därför ”nöja sig med” en förenklad konversation med andra människor vilket kan ge en felaktig bild av deras intellekt (4) Detta kan leda till att deras känsla av delaktighet i sociala sammanhang begränsas och att de upplever ett utanförskap (1).

1.2. Tillgänglighet

För att en människa ska kunna känna sig delaktig i omvärlden förutsätts det att hela samhället är tillgängligt för den. Med tillgänglighet menas att alla människor ska ha samma möjlighet att tillgodogöra sig den information som samhället erbjuder. Som det ser ut i samhället idag så är det inte tillgängligt för alla, då det finns många olika hinder för funktionshindrade. Till exempel som att hörselskadade inte kan gå till teatern och förlita sig på att tekniska hörhjälpmedel (THH) fungerar och därmed inte få samma behållning av föreställningen som hörande (5). I den nationella handlingsplanen för handikappolitiken står det skrivet: *”En person med funktionshinder ska inte betraktas som ett föremål för särskilda åtgärder utan ska ses som en medborgare med lika rätt och lika möjligheter att bestämma över sitt liv och få sina önskningar respekterade.”* Denna handlingsplan antogs år 2000 och syftet är att samhället skall vara tillgängligt för alla oavsett handikapp år 2010 (6).

1.3. Konsekvenser av hörselnedsättning

Vid Sahlgrenska universitetssjukhuset har en studie gjorts på vuxna med grav hörselnedsättning som bland annat omfattar vilka psykosociala konsekvenser det kan leda till. Den visar att en stor grupp upplever att de känner sig tillbakadragna och socialt isolerade på grund av sin hörselnedsättning (7).

I Japan har en studie gjorts på äldre personer med hörselnedsättning. Syftet med studien var att undersöka om det eventuellt finns ett samband mellan hörselnedsättning och depression. I

studien ingick deltagarnas dagliga aktiviteter, deras upplevelse av livskvalitet samt eventuell depression. Därefter jämfördes denna grupp och de resultat man fått fram med en grupp äldre personer utan hörselnedsättning. Studien visade att det finns ett samband mellan hörselnedsättning och ökad förekomst av depression. (8). Graden av hörselnedsättning har visats påverka social isolering och tendensen att undvika sociala situationer ökar med graden av hörselnedsättning (9).

Det är särskilt svårt för en person med hörselnedsättning att uppfatta tal i bullriga miljöer, och ännu svårare om det är dålig akustik i lokalen samt om avståndet är långt mellan sändaren och mottagaren. I dessa situationer kan personen behöva andra tekniska hörhjälpmedel än enbart hörapparat för att kunna höra bättre. Det finns tekniska hörhjälpmedel som är särskilt utvecklade för hemmiljön men också de som är specifikt anpassade för offentliga lokaler. Syftet med dessa system är att mottagaren skall få signalen överförd så direkt som möjligt, för att uppnå ett bra signalstörförhållande. Signalen, som till exempel talet, skall vara starkare än bruset. (10, 11, 12). Genom att överföra signalen direkt in i lyssnarens öra åstadkommer man ett positivt signalstörförhållande, vilket betyder att taluppfattningen optimeras. För en person med enbart hörapparat som hörhjälpmedel förstärks alla ljud från lokalen, även de oönskade. Det kan då uppstå ett negativt signalstörförhållande, det vill säga att omgivningsljuden är starkare än signalen. För att personer med hörselnedsättning skall kunna ha möjlighet till lika bra taluppfattning som hörande behöver de ett bättre signalstörförhållande, vilket kan åstadkommas med tekniska hörhjälpmedel (13).

Enligt Lesner har personer med måttlig, svår och mycket svår hörselnedsättning störst nytta av tekniska hörhjälpmedel. En annan grupp som använder sig av tekniska hörhjälpmedel är de som inte har behov av hörapparat men som i vissa situationer behöver ett förstärkt ljud. Det kan till exempel vara på teatern, då dessa personer enbart använder sig av hörlurar som lokalen erbjuder (10, 14).

I en enkätstudie gjord av Helvik, Jacobsen och Hallberg ville man undersöka ifall ångest och upplevd hälsa har något samband med graden av hörselnedsättning. De jämförde då en grupp normalhörande personer med en grupp hörselskadade. Studien visade att det är fyra gånger vanligare att personer med den svåraste graden av hörselnedsättning uttrycker att de inte är nöjda med sin hälsa, och känner sig mer ängsliga jämfört med hörande. Med ökad grad av hörselnedsättning är risken större att man inte deltar i sociala sammanhang utanför umgänget

med familjen. Det är också en större risk att känna sig otillfredsställd med livet då man har svår eller mycket svår hörselnedsättning (15).

1.4. Livskvalitet

Begreppet livskvalitet innebär inte att en person ska vara ”frisk” eller utan någon form av funktionsnedsättning. Livskvalitet handlar om välbefinnande och hur man ser på sin livssituation. Därför kan en människa som till exempel har en hörselnedsättning känna att den har god livskvalitet (16).

1.5. Tekniska hörhjälpmedel

I enkätstudien har vi valt att fokusera på hörapparatbärare som är medlemmar i Hörselskadades Förening (HF) i Göteborg som har använt sig av Teleslinga, FM- och IR-system. Här följer en beskrivning av de olika systemen, vilka alla är tekniska hörhjälpmedel avsedda för offentliga lokaler.

Gemensamt för dessa tekniska hörhjälpmedel är att de består av en mikrofon, en sändare och en mottagare (11).

Teleslinga

Teleslingan består av en slingförstärkare och en kabel, vilken sänder ut en magnetisk signal. Den fångas sedan upp av en telespole i hörapparaten vilket är en funktion som finns i de flesta hörapparater (11).

Vid användning av teleslinga i större offentliga lokaler kan en fast installerad slinga antingen placeras längs väggarna vid golvet eller i taket. Behövs teleslingan användas tillfälligt i en lokal kan en kabel placeras längs lokalens väggar. Nackdelarna med teleslingan är att den kan störas av andra elektromagnetiska fält, som till exempel datorer. Dessutom kan inte teleslingor installeras i för nära anslutning till varandra, eftersom det då kan uppstå störningar dem emellan. I större offentliga lokaler kan det vara sämre ljudkvalité i mitten i av lokalen, då det ofta är en svagare signal från magnetfältet där. Vid ett besök i till exempel kyrkan, är det vanligt att det är ett långt avstånd mellan den som talar och den som lyssnar. Genom att använda mikrofon i samband med teleslinga uppnås ett bättre signalstörförhållande för lyssnaren, eftersom talsignalen då blir överförd direkt in till lyssnarens öra (13, 12).

FM-system

Då FM-system används i offentliga lokaler installeras det ofta ihop med det befintliga ljudsystemet. Den sammansatta signalen från mikrofonerna i lokalen skickas trådlöst via radiovågor till en mottagare som därefter transporterar signalen vidare till de individuella FM-mottagarna. Varje individ kan efter eget behov justera volymen på FM-mottagaren. Som mottagare till FM-system används antingen en inbyggd mottagare i hörapparaten eller mottagare som är kopplad direkt till hörapparaten. Ett annat alternativ är också att använda sig av till exempel en halsslinga som istället bara är ansluten till hörapparaten.

Systemet kan användas både inomhus och utomhus samt har en räckvidd på ca 300-900 meter. För att undvika störningar då flera FM-system används i närheten av varandra måste man se till så att man använder olika kanaler eller frekvenser. För att till exempel kunna översätta det som sägs till andra språk kan olika kanaler utnyttjas i samma lokal. De individuella mottagarna behöver då ställas in på rätt kanal (13).

IR-system

Med ett IR-system överförs de akustiska signalerna med infrarött ljus. Vid installering av IR-system behövs en eller flera sändare, beroende på hur stor lokalen är. När ljudet transporteras med IR-överföring har talaren en mikrofon. Den sammansatta signalen sänds från mikrofonen via lokalens högtalarsystem, till de olika IR-sändarna i lokalen. Varje person som lyssnar med hjälp av IR-system har en mottagare i form av en halsslinga, hörlurar eller en inbyggd mottagare i hörapparaten som tar emot signalen (13).

Vid överföringen får det inte finnas några hinder för signalen, som till exempel solljus, ljusreflektioner eller fasta föremål som till exempel pelare. Det kan nämligen leda till att kvalitén på signalen blir sämre eller att den inte ens kommer fram till mottagaren. Signalen från IR-systemet kan inte heller transporteras runt hörn i lokalen. Detta system har sämre räckvidd än FM-systemet och kan endast användas inomhus. Det är en stor fördel att använda sig av IR-system i till exempel rättssalar, eftersom signalen inte kan tas upp och avlyssnas utanför lokalens väggar (13).

2. SYFTE

Syftet var att få reda på vad hörapparatbärare har för upplevelser och erfarenheter av tekniska hörhjälpmedel (THH) i offentliga lokaler och vad det innebär för dem att ha tillgång till THH.

3. FRÅGESTÄLLNINGAR

- När fungerar inte THH och varför?
- Vad får det för konsekvenser för hörapparatbärare om THH inte fungerar eller om det inte finns?
- Vad betyder det för hörapparatbärare att THH finns i offentliga lokaler?
- Vilka behov tillfredsställs och vilka behov tillfredsställs inte av THH?

4. MATERIAL

4.1. Undersökningsgrupp och etiska överväganden

I enkätstudien deltog 25 medlemmar från HF varav den yngsta var 43 år och den äldsta 90 år. Medelåldern på deltagarna är 65,6 år, därmed är det övervägande äldre personer med i studien. Deltagarna informerades muntligt och skriftligt om studiens syfte i samband med att vi lämnade ut enkäten. Det var frivilligt att delta i studien. De personuppgifter vi efterfrågade i enkäten var enbart födelseår, därmed avslöjas inte deras identitet. Frågorna i enkäten behandlade inte några djupare personliga frågor men svaren behandlades ändå konfidentiellt.

4.2. Bortfallsanalys

Vid de två samtalscaféerna, samt vid en träff för yrkesverksamma medlemmar delade vi ut 50 enkäter, av dem fick vi in 25 stycken. Svarsfrekvensen är 50% och bortfallet 50%. Orsaken till bortfallet är okänd. Ett internt bortfall förekommer då enstaka personer valt att inte besvara enstaka frågor i enkäten. Dessutom har en person endast besvarat ett fåtal frågor. Orsaken till detta är att personen nämner att hon eller han är ljudkänslig och hör ej med THH. Personen som är 48 år har dock besvarat några frågor, därför har vi valt att ta med enkäten.

5. METOD

5.1 Enkät

Då det inte fanns någon enkät som behandlar de frågor vi ville undersöka utformade vi vår egen enkät. Under den tid vi skrev bakgrunden formulerade vi många frågor som vi ville ställa till hörapparatbärare. Utifrån dessa frågeställningar utarbetade vi en enkät med 29 frågor

och på det sista bladet fanns det plats för övriga kommentarer och synpunkter på enkäten (bilaga 1). För att vi skulle få en så bred bild som möjligt av vad hörapparatbärare har för upplevelser och erfarenheter av THH i offentliga lokaler var målet att göra en omfattande enkät med många öppna svar. Enkäten innehöll även fasta svar. De första fem frågorna omfattar födelseår, sysselsättning, typ av hörapparat, binaural eller monaural anpassning samt om hörapparaten har t-läge. Därefter delade vi in frågorna i olika sektioner såsom ”Användning och funktion av tekniska hörhjälpmedel”, ”Service och kunskap”, ”Hörselvården” och ”Betydelsen av tekniska hörhjälpmedel”.

Vi kontaktade föreståndaren på Hörselskadades Förening för att få hjälp med att först dela ut enkäten till ett antal medlemmar för att kunna göra en utvärdering av hur den fungerade. Enkäten delades ut av HF:s föreståndare till delar av styrelsen på HF och även vid ett möte för nya medlemmar, till samma målgrupp som skulle ingå i vår undersökning, det vill säga hörapparatbärande medlemmar i HF. Enkäten delades ut vid ett medlemsmöte på samma sätt som senare skedde vid vår undersökning. Totalt svarade 24 personer på provenkäten. Vi samlade in de ifyllda enkäterna med synpunkter. Därefter justerades frågorna och utarbetades sedan med ett försättsblad, där information och syftet med vår undersökning framgick.

5.2. Datainsamlingsmetod

Vid utdelandet av enkäten höll vi en kort presentation av vår c-uppsats och vårt syfte med undersökningen. Den delades ut på två samtalscaféer och vid en tisdagsträff för medlemmar på HF. Vid dessa träffar, som leds av olika personer, samlas medlemmar från HF för att umgås och samtala om olika teman, som till exempel stress kopplat till hörselnedsättning. Vi stannade kvar för att finnas till hands om det uppstod några oklarheter kring frågorna. De som inte hade möjlighet till fylla i enkäten efter mötet fick ta med sig enkäten och besvara den hemma för att sedan lämna in den till HF:s föreståndare. Ytterligare enkäter delades ut av HF:s föreståndare vid en träff för yrkesverksamma samt vid en ”torsdagsträff”. Data från de insamlade enkäterna lades in i Excel för att sedan analyseras. För en lättare bearbetning av materialet numrerades enkäterna. Resultatet redovisas i löpande text med inslag av deltagarnas kommentarer från enkäterna. En del resultat redovisas även i tabeller.

5.3. Undersökningsmetod

Vi har sökt referenslitteratur på Pubmed, Artikelsök och ERIC - Education Resources Information Center. Efter att ha gjort en gedigen genomläsning så har vi funnit att det inte har

skrivits så mycket inom detta område. Data till studien samlas in genom att vi har utformat en enkät. Enkäten består av strukturerade frågor med både fasta och öppna svar. Denna studie är deskriptiv och kvantitativ.

6. RESULTAT

I enkätstudien deltog 25 personer varav den yngsta var 43 år och den äldsta 90 år. Medelåldern på deltagarna är 65,6 år. Åldern för gruppen är 67 år (median).

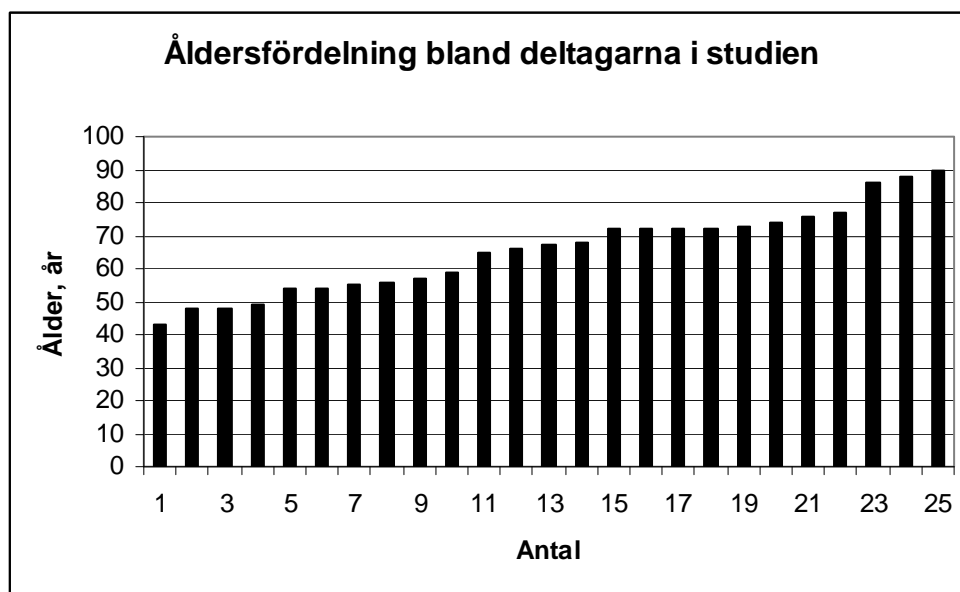

Fig 1. Visar åldersfördelningen bland deltagarna i enkätstudien.

Gällande sysselsättning är 15 deltagare pensionärer, 8 deltagare är yrkesarbetande, en studerande samt en som kryssade i alternativet ”annat”. Majoriteten av deltagarna har bakom örat hörapparat bilateralt. Alla utom en deltagare har t-läge på sin hörapparat. När deltagarna har besökt offentliga lokaler har 23 av 23 stycken använt teleslinga, fem av 23 FM-system samt fem av 23 IR-system. Två stycken gav inget svar på frågan.

I enkäten efterfrågades vilka offentliga lokaler som deltagarna använt THH i, alternativen var följande: bio, teater, opera, föreläsningssal, skola, bibliotek, museum och kyrka. Två av 24 deltagare angav att de har använt sig av THH i samtliga offentliga lokaler. En stor del av deltagarna kryssade för ca tre alternativ och ett fåtal kryssade endast i ett alternativ. Det var överlägset flest personer som har använt sig av THH i kyrkan och i föreläsningssalar, 19 av 24 respektive 20 av 24 stycken. Drygt hälften av deltagarna besöker opera och teater, 14 av 24

personer på vardera. Det är 12 av 24 stycken som använder THH när de besöker bio, sex av 24 stycken i skolans lokaler, fyra av 24 som utnyttjar bibliotekens THH samt fyra av 24 museernas THH. En person svarade inte på frågan.

Deltagarna hade också möjlighet att fritt ange om de använder THH i någon annan offentlig lokal än de alternativ vi presenterade. Dessa var samlingslokaler, PRO:s lokaler, församlingslokaler, HF:s lokaler, studieförbund samt hörsalar. Deltagarna fick därefter ange vilken lokal de besöker mest frekvent, även här framgick att kyrka och föreläsningssal är de lokaler där THH används flitigast. Sex personer svarade inte på frågan.

I enkäten efterfrågades hur ofta deltagarna nyttjar THH i offentliga lokaler.

	En el flera ggr/vecka	En el flera ggr/månad	En el flera ggr/ år	Aldrig	Inget svar
Antal	6	9	7	1	1

Tabell 1. Tabellen visar hur ofta hörapparat användarna nyttjar tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler.

Alla utom en deltagare uppger att de varit med om att THH i offentliga lokaler inte har fungerat och en person svarade inte. Deltagarna har angett flera olika orsaker till varför THH inte har fungerat. Dels har problemen varit av teknisk karaktär eller dels berott på personalens okunnighet. Orsakerna är följande: systemet har inte varit påkopplat eller laddat, det har förekommit störningar samt överhörning eller så har slingan varit ur funktion. Ibland har även volymen på slingan varit antingen för hög eller för svag. Några personer har angivit att skötseln av slingan har varit bristfällig. I denna fråga framkom problemet med IR-systemet, då en person påpekade att hon eller han hamnat i en ljudskugga, på grund av att IR-signalen hindrats av något föremål. Vid vissa tillfällen har det inte funnits ansvarig eller kunnig personal på plats och vid några tillfällen har man upplevt ointresse från personalen när man velat använda sig av THH. En annan orsak till att det inte har fungerat är bristande mikrofonteknik hos talaren, vilket visar att det inte alltid har att göra med THH:s funktion i sig. Två av 22 visste inte vad orsaken var till att det inte fungerat. Tre personer svarade inte på frågan.

Vid de tillfällen då det inte fungerat med THH var det 19 av 22 som uttryckte att de inte kunnat höra vad som sägs och därmed tappat sammanhanget. En annan reaktion på detta var att sex av 22 upplevde det som tröttande, varav två av dem även uppgav att de blivit stressade. En av 22 skrev att den avstått från möten, en av 22 tyckte att musiken inte var njutbar. Fyra av 22 blev arga när det inte fungerade och lämnade därför lokalen i pausen. Tre deltagare uppgav inget svar. Här följer några talande citat från två av deltagarna på frågan om vad det innebär för deltagarna om inte THH fungerat:

”Att inte höra vad som sägs. Bristande demokrati. Blir arg och går”

”Jag går inte till ett sådant ställe igen. Jag blir trött av att försöka höra utan slingan. Jag blir ledsen”

Vad gäller service och kunskap hos personal angående THH i offentliga lokaler, tyckte nio av 23 att den ofta är dålig och fem av 23 upplevde personalen som okunnig. Fyra av 23 skrev att det fungerar bra på vissa ställen och tre av 23 skrev att personalen har varit bra och hjälpsamma. Det framgick även av enkätsvaren att fyra av 23 ansåg att det finns varierande kunskap och vilja hos personalen. På frågan om hur nöjda deltagarna var med servicen, svarade 12 av 23 att de var nöjda, 15 av 23 att de inte var nöjda. Fyra av 23 kryssade i både ”ja” och ”nej”. Två stycken svarade inte på frågan.

I enkäten efterfrågades hur deltagarna hade velat att servicen skulle vara för att de skulle känna sig nöjda. Fem personer skrev att systemen skall vara fungerande, till exempel att de är laddade. Fyra stycken önskar att personalen hade större kunskap kring THH. På grund av bristande mikrofonteknik hos den som talar nämner en person att det borde finnas instruktioner om användning av mikrofon. En av deltagarna uttrycker sig på följande sätt i frågan:

”Större kunskap om funktionshindret. Lyhördhet och vilja att lära sig förstå”

Av deltagarna upplevde 11 stycken att de fått ett bra bemötande av personalen när de velat lyssna med THH i offentliga lokaler och tre angav att bemötandet varit varierande bra. Fyra anger att personalen varit okunnig och tre tycker att det är svårt att få tag på ansvarig personal. Tre av deltagarna lämnade inget svar på frågan. Även i denna fråga fick vi fram talande citat:

”De är inte alltid trevliga, många hörselskadade vill inte besvara i onödan”
”Stor del av den ansvariga personen gör så gott de kan, men de behöver mer utbildning”
”Oftast mycket bra och stor tjänstvillighet. Men ibland är viljan större än förmågan”

Fig 2. Grafen visar svar på frågan om hörapparatanvändarna tycker att det är enkelt att få reda på om det finns tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler.

Vi efterfrågade anledningen till vad det har varit som i så fall gjort det enkelt. Sju personer uppgav att de fått information via telefon samt sju stycken skrev att de fått information via skyltning. Dessutom uppgav fem personer att det berodde på att de fått information från kunnig personal. Bland dem som inte tyckte att det var enkelt, skrev fyra stycken att personalen borde ha varit mer utbildad och intresserad. Fem stycken ansåg att det borde finnas mer tydlig skriftlig information i till exempel annonser. En av deltagarna svarade så här på frågan:

”Man ska bara gå in och sätta sig, så ska man höra bra”

I enkäten ville vi att deltagarna skulle uppgive om de kände till någon offentlig lokal som idag inte har THH, men som de önskar skulle ha det. Förslagen var följande: Pedagogens hörsalar, Burgårdens och Ullevis Konferenscenter, Pusterviksteatern, Konstmuseets bildvisningssal och i vissa av Chalmers samt Handels lokaler. Nio av deltagarna svarade ”vet ej” på frågan. Åtta personer uppgav inget svar på frågan. Som vi kan utläsa i enkäten är majoriteten av deltagarna

positiva till att kunna boka speciella platser på till exempel bio, för att kunna få så bra ljudkvalitet som möjligt.

De flesta som deltog i enkätstudien, 22 av 24 var nöjda med den information de fått från hörselvården angående hur THH fungerar. Däremot var 16 av 24 inte nöjda med den information de fått från hörselvården om i vilka offentliga lokaler det finns THH. Åtta av 24 personer angav att de var nöjda. Tre personer tyckte att de fått för lite information och hade velat att den skulle ha varit mycket mer detaljerad. Av de personer som inte var nöjda, ansåg åtta personer att det vore positivt om det fanns en förteckning över de offentliga lokaler i Göteborg som har THH. En av deltagarna gav inget svar. En deltagare uttryckte sig med dessa ord:

”Jättebra om det fanns en lista på alla lokaler, men en sådan säger i alla fall inget om funktionen på plats”

En av frågorna i enkäten berörde hur THH eventuellt kan bidra till att deltagarna kan leva ett så aktivt liv som de vill. Svaren var ganska jämnt fördelade mellan grupperna då det var 12 av 23 som svarade ”ja” på frågan, 11 av 23 svarade ”nej”. Två personer svarade inte på frågan. Därefter lät vi deltagarna som svarade ja på frågan skriva fritt om hur de tycker att THH bidrar till att de kan leva ett så aktivt liv som de vill. Tre av deltagarna skrev att THH bidrar till att de inte känner sig utanför och tre personer skrev att de har möjlighet att delta i de aktiviteter de vill. Deltagarna delgav många av sina tankar vilket åskådliggör detta:

”Att kunna höra givetvis”

”Möjlighet att delta i olika aktiviteter för pensionärer - föredrag och studiecirklar mm”

”Delaktighet, förståelse, gemensamhet”

”Tillgänglighet på lika villkor är livskvalitet för mig”

De av deltagarna som inte upplevde att THH bidrar till att man kan leva ett så aktivt liv som man vill angav olika orsaker till detta. Bland annat ansåg tre personer att THH skall vara fungerande i samtliga offentliga lokaler. Dålig mikrofonteknik hos talaren gjorde att tre av deltagarna svarade nej på frågan och två personer angav att omgivande bakgrundsljud borde reduceras för att man skall kunna uppnå en så optimal lyssningsmiljö som möjligt. En ytterligare anledning till att THH inte bidrar till det aktiva liv man vill leva, är enligt en

deltagare att det saknas kunskap hos ansvariga. Tre stycken uppger att det utöver den hjälp som THH bidrar till, även borde vara textat vid alla föreställningar, som till exempel på teatern. Vi såg ett samband mellan att de som inte tycker att THH bidrar till ett aktivt liv är de som upplever problem med THHs funktion. En av deltagarna formulerade sig så här:

”Upplysning och kunskap hos handläggare och ansvariga”

I enkäten fanns utrymme för deltagarna att skriva fritt under ”övriga kommentarer” och några av deltagarna uttryckte sig så här:

”Kyrkor, både svenska kyrkan och övriga är idag den miljö som fungerar bäst för hörselskadade. Övriga kulturer bör bli minst lika bra”

”Stora evenemang - Bokmässan, Vetenskapsfestivalen mfl, bör ha information om tillgänglighet för hörselskadade”

”När du som audionom möter människor med nedsatt hörsel är det viktigt att du vistas och lärt känna till de problem hörselskadade har. Ingen upplever sin situation lika som någon annan”

7. DISKUSSION

7.1. Metoddiskussion

Anledningen till bortfallet kan vara att även de medlemmar som inte använder THH i så stor utsträckning har fått ta del av enkäten. De har då kanske känt att de inte har något att bidra med i frågorna på grund av deras begränsade erfarenheter i ämnet. Då deltagarna fick enkäten, informerades de om att den skulle lämnas in senast en vecka efter. En av deltagarna i studien lämnade därför inte in sin enkät eftersom personen inte trodde man kunde lämna in den vid ett senare tillfälle än utsatt datum. Detta kan fler ha tänkt av dem som inte lämnade in enkäten. En ytterligare anledning i samband med detta kan också vara att de inte haft möjlighet att ta sig till HF inom den tiden på grund av att de inte är frekventa besökare. Faktumet att det har varit 50 % bortfall kan betyda att de deltagare som har medverkat i studien är de som är intresserade av våra frågeställningar, vilket å andra sidan kan innebära att vi har fått tag på de personer som har erfarenheter och upplevelser av tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler. Möjligen kunde vi ha fått in fler enkäter om vi hade varit närvarande vid det sista tillfället då enkäten lämnades ut.

För att få en så bra bild av hörapparatbärares erfarenheter och upplevelser av THH i offentliga lokaler valde vi att göra en ganska omfattande enkät med många öppna svar. Dock kan detta ha inneburit att en del personer inte svarat så utförligt, inte svarat på vissa frågor eller inte lämnat in enkäten. Anledningen till varför vi valde att ha med ”övriga kommentarer” var att få fram åsikter från deltagarna som de eventuellt inte kände att de kunnat uttrycka genom enkätfrågorna. Eftersom åtta av 24 deltagare svarade att de endast använder THH en gång per år eller mindre, hade det varit intressant att fråga dem varför de använder det så sällan.

Vi informerade deltagarna muntligt samt skriftligt om syftet med undersökningen. Informationen hölls på ett så objektivt sätt som möjligt, för att inte påverka deltagarna. Den muntliga informationen innehöll inget som inte fanns i den skriftliga informationen. Vid de tillfällen vi delade ut enkäten personligen hade deltagarna möjlighet att ställa frågor kring enkäten. Dock var det ingen av deltagarna som hade några frågor.

Ett alternativ till vår metod skulle vara att göra en rent kvalitativ studie med djupintervjuer med några få deltagare, eftersom informationen från deltagarna skulle ha blivit mer utförlig då. Vid intervjutillfällena skulle vi ha haft möjlighet att ställa följdfrågor, vilket även det

skulle ge mer djupgående information från deltagarna. Risken att deltagarna missförstår frågorna skulle minska då deltagarna skulle få tillfälle att fråga oss och få svar på eventuella oklarheter.

7.2. Resultatdiskussion

I enkätstudien framgick ett flertal orsaker till varför THH inte fungerat. Några av deltagarna hade varit med om att det förekommit överhörning då de lyssnat med THH i offentliga lokaler. Detta är ett problem som kan uppstå då lokaler som är utrustade med teleslingor ligger i nära anslutning till varandra. En deltagare nämnde ett problem som kan uppstå med IR-system, nämligen att signalen blockeras på grund av föremål eller hörn (13). En av anledningarna till att THH inte fungerat är att systemet har varit ur funktion. Det finns andra orsaker till att THH inte fungerat som inte har med tekniken att göra. Systemet har till exempel inte varit laddat eller påkopplat. Detta beror på att ansvarig personal saknar kunskap om hur systemet skall skötas eller att ansvarig personal inte funnits på plats. Av enkätstudien fick vi intrycket av att det är vanligt att THH inte fungerar. Kanske det beror på att det saknas personal som har ansvaret för just skötseln av THH. Något som framgick av enkätsvaren, var att även om systemet är fungerande, kan andra saker inverka negativt på lyssningsmiljön, till exempel att talaren har bristande mikrofonteknik.

En stor del av deltagarna, det vill säga 19 stycken, uttryckte att de inte kunnat höra vad som sades och därmed tappat sammanhanget när THH inte fungerat. Det kan bero på att signalstörförhållandet i lyssningsmiljön inte har varit optimalt. Talsignalen har alltså inte varit så stark i förhållande till omgivningsljuden som den behöver vara för personer med hörselnedsättning (12).

I de situationer då THH inte fungerat uttrycker deltagarna att de har haft olika upplevelser och känslor kring det. Vissa beskriver att det har varit tröttande att försöka följa med i vad som sägs medan andra även har blivit stressade. På grund av detta har en del till och med blivit arga och lämnat lokalen i pausen. I längden har osäkerheten av att inte veta om THH fungerar bidragit till att en av deltagarna avstått från möten. Personen avstår därmed från något som han skulle vilja delta i, vilket innebär att hon eller han isolerar sig och kan uppleva utanförskap (9).

Av resultatet från enkätstudien kan vi dra slutsatsen att THH har stor betydelse för deltagarnas känsla av delaktighet i samhället. Tre personer anser att de kan leva ett så aktivt liv som de önskar, beroende på tillgången till THH. Medan tre personer anser att de inte kan leva ett så aktivt liv som de vill på grund av att THH inte alltid fungerar och ovissheten kring det. Om en person med hörselnedsättning kan delta i de aktiviteter som hon eller han vill, bidrar detta till att personen kan känna välbefinnande och därmed också livskvalitet (16, 5).

Åtta av deltagarna använder THH endast cirka en gång per år. Det visade sig att fyra av dessa är yrkesverksamma personer i åldrarna 43 till 57 år, tre stycken är pensionärer mellan 73 och 90 år samt en person som kryssade i alternativet ”annat” på frågan angående sysselsättning. I vår enkätstudie tyder detta på att användandet av THH inte är kopplat till varken ålder eller sysselsättning. Varför de fyra yrkesverksamma personerna inte använder THH regelbundet kan bero på många olika orsaker, till exempel att de inte har tid eftersom de arbetar eller att de inte har något intresse av att delta. Att de tre pensionärerna inte använder sig av THH oftare kan även det ha olika anledningar, som till exempel att de på äldre dagar har blivit mindre aktiva. Vi tror dock att dagens och framtidens hörapparatbärare blir mer och mer teknikvana och ställer allt högre krav på att THH skall fungera i samhället vilket gör att det också kommer att användas mer frekvent i framtiden.

Graden av hörselnedsättning kan även spela in, vad gäller användandet av THH, eftersom personer med ökad grad av hörselnedsättning har en större risk att känna sig socialt isolerade och tillbakadragna (7). Frågan är dock om dessa åtta deltagare kanske inte använder THH på grund av de inte har kunskapen om i vilka lokaler det finns samt ovissheten om systemet fungerar eller ej. På frågan om deltagarna visste någon offentlig lokal där de önskade att det skulle finnas THH, var det inte så många som svarade. Detta kan tolkas på olika sätt. Det kan bero på att deltagarna är nöjda med det utbudet som finns idag, men det kan också bero på att de inte vet vart det finns och därför inte kan ha några ytterligare önskemål.

Ytterligare en anledning till varför deltagarna uppger att de sällan besöker offentliga lokaler utrustade med THH kan vara att personer med hörselnedsättning undviker att delta i sociala sammanhang utanför familjelivet (15). Ovissheten om huruvida THH fungerar eller ej kan skapa osäkerhet kring att delta i andra aktiviteter än inom familjen. Till skillnad från umgänge med familj och vänner i hemmiljön är det ett måste att i flera sociala sammanhang kunna förlita sig på att THH fungerar. Man är då beroende av tekniken för att kunna vara delaktig på

samma villkor som hörande. Detta kan bli förödande om familjen skall gå på till exempel teater och THH inte fungerar. Personen med hörselnedsättning får därmed inte den behållning av föreställningen som den skulle ha fått och kanske till och med ingen behållning alls. Det leder till att personen dessutom känner sig utanför inom familjen, på grund av att de inte kunnat ta del av informationen på lika villkor (1, 5). Varje gång en person med hörselnedsättning ska besöka en offentlig lokal tar den en risk att THH inte fungerar. Vilket gör att personer med hörselnedsättning kanske hellre undviker sociala situationer än att riskera att bli besviken och ledsen på grund av att de inte kan ta del av utbudet (9).

I enkätstudien framgick det att flertalet av deltagarna var positiva till att kunna boka speciella platser på till exempel bio för att få så bra ljudkvalitet som möjligt. Detta är ytterligare en aspekt som tyder på att tillgången till THH har stor betydelse för personer med hörselnedsättning. Den eventuella omständighet det är att behöva boka speciella platser upplevs inte som något bekymmer i jämförelse med att då vara säker på att få god ljudkvalité på till exempel bion.

De flesta av deltagarna uppgav att de har använt sig av THH i kyrkan och föreläsningssalar. En anledning till att det utnyttjas mest i dessa lokaler kan vara att de är optimala miljöer för lyssnandet till skillnad från stökiga miljöer såsom skola och bio. Dessutom är det oftast bara en person som talar och inga störande omgivningsljud i kyrkan samt i föreläsningssalar. Det blir därför ett bra signalstörförhållande i dessa miljöer vilket ger bra förutsättningar för en god lyssningsmiljö (13).

Andra anledningar till varför deltagarna använder THH mest i kyrkan kan bero på kyrkans goda akustiska egenskaper, långvarig tradition och erfarenhet av THH samt prästens artikulation. Majoriteten av deltagarna i enkätstudien är pensionärer vilket speglas i resultatet, som till exempel att kyrkan är den offentliga lokal som besöks mest. Då föreläsningssalar ligger på andra plats av mest välbesökta lokaler med THH, kan det tyda på att deltagarna i studien är aktiva hörapparatbärare, då de också är medlemmar i HF.

Resultatet i enkätstudien visar på att de flesta är nöjda med den information de fått från hörselvården angående THH:s funktion, men däremot mindre nöjda med information om i vilka offentliga lokaler THH finns. Det framgick att många av deltagarna upplever svårigheter att få reda på om den offentliga lokal de skall besöka har THH. I samband med detta skrev ett

flertal personer att de önskar en förteckning av i vilka offentliga lokaler det finns THH i Göteborg. Flera av deltagarna efterfrågar även bättre skyltning i offentliga lokaler samt information om tillgången till THH i tidningsannonser. Många upplever även att det finns brister i personalens service och kunnande men att viljan att hjälpa till oftast är större än kunskapen om THH. Med tanke på att samhället skall vara tillgängligt för alla oavsett handikapp år 2010, är vi tveksamma till om man kommer att hinna nå denna målsättning, åtminstone inom området för hörselskadade och döva (6, 5).

Enkäten visar på att de flesta fått bra information från sin audionom gällande hur THH fungerar, men däremot inte så detaljerad information om var THH finns att utnyttja. Det är en viktig del i att göra samhället tillgängligt för hörselskadade och få dem att känna sig mer delaktiga på lika villkor i samhället. Därför måste vi audionomer bli bättre på att informera om de möjligheter som THH ger för hörselskadade. Det är även viktigt att ha kunskap om och informera om att offentliga lokalers THH inte alltid fungerar, vilket kan bero på flera olika orsaker. Detta gör patienterna medvetna om problemet, vilket gör att de kan ställa krav på att det skall fungera. I slutändan kan det leda till att det i framtiden finns fler lokaler som har fungerande THH.

Dagens hörapparatbärare är betydligt mer teknikvana än förr i tiden. Det är viktigt att man både som audionom och som utbildningsprogram håller sig uppdaterad. Vi upplever att vi har fått för lite kunskap om THH i vår utbildning. Det borde läggas mer vikt vid detta då det är en sådan viktig del i en hörapparatsbärares möjlighet att uppleva delaktighet i samhället. Förr fanns det THH endast i kyrkan, idag finns det i betydligt fler lokaler och även andra system än teleslingan. Dagens hörapparatbärare har därför fler möjligheter och kan leva ett betydligt mer aktivt liv. På grund av det ökar även kraven på att tekniken skall vara fungerande.

Som audionom är det viktigt att tänka på vad man informerar om och inte lägga allt fokus på hörapparaten, utan även på tekniska hörhjälpmedel. Att visa på de möjligheter som finns, och inte se till begränsningarna kan göra hörapparatbärarna mer motiverade. Anledningen till att man som audionom idag inte lägger så stor vikt vid informationen om var THH finns beror på den tidsbrist audionomer har i sitt arbete. Med dessa förutsättningar blir kvalitén lidande.

I framtida forskning skulle det vara intressant att göra en liknande studie fast med ett snävare åldersspann, för att kunna få mer jämförbara data eftersom deltagarna då befinner sig i samma

fas i livet. Exempel på det är att undersöka en grupp yrkesverksamma personer eller en grupp pensionärer. Det hade också varit spännande att ta del av deltagarnas audiogram för att kunna se om det eventuellt finns en koppling mellan grad av hörselnedsättning och till exempel nytta av THH eller livskvalitet.

8. KONKLUSION

Genom resultatet av denna enkätstudie har det framgått att THH används flitigast i kyrkor och föreläsningssalar. Deltagarna vittnar även om att THH har stor betydelse för deras känsla av delaktighet i samhället. De uppgav att de var nöjda med hörselvårdens information om hur THH fungerar, men att de var mindre nöjda med informationen om var THH finns att tillgå. Därför är det ytterst viktigt att få bra information dels från hörselvården men också från samhället.

9. REFERENSLISTA

- (1) Hörselskadades Riksförbund. Intressepolitiskt program 2004. Tillgänglig på: http://www.hrf.se/upload/pdf/styrdokument/intressep_program.pdf. 5 jan, 2007.
- (2) Allwood J. Några perspektiv på mänsklig kommunikation. Red. Allwood J. Mänsklig kommunikation. Göteborg: Institutionen för lingvistik, Univ., 1986.
- (3) Linell P. Människans språk. Andra upplagan. Klippan: Gleerups Förlag;1993.
- (4) Rutman D, Boisseau B. Acquired hearing loss: social and psychological issues and adjustment processes. *Int J Rehabil Res*. 1995 Dec;18(4):313-23.
- (5) HRF. Bra tillgänglighet – bättre kommunikation för hörselskadade. Kunskapsbanken HRF: 2001:9-10.
- (6) Regeringskansliet. Nationell handlingsplan för handikappolitiken. Tillgänglig på: http://www.sweden.gov.se/sb/d/3107;jsessionid=a1_oQs_JhMxh
- (7) Grimby A, Ringdahl A. Vuxna med grav hörselskada, stor riskgrupp för utanförskap, utbrändhet och dålig livskvalitet. *Socialmedicinsk tidskrift* 1998;8:448-51.
- (8) Ishine M, Okumiya K, Matsubatahi K. A close association between hearing impairment and activities of daily living, depression, and quality of life in community-dwelling older people in Japan. *J AM Geriatr Soc* 2007;55(2):316-7.
- (9) Karlsson Espmark A-K, Rosenhall U, Erlandsson S, Steen B. The two faces of presbycusis: hearing impairment and psychosocial consequences. *Int J Audiol* 2002;41:125-35.
- (10) Lesner SA. Candidacy and management of assistive listening devices: special needs of the elderly. *Int J Audiol* 2003;42: Suppl 2: S68-76.
- (11) Gelfand SA. Hearing, an introduction to psychological and physiological acoustics. Fjärde upplagan. New York: Marcel Dekker; 2004.
- (12) Smeds K, Leijon A. Hörapparatutprovning. Första upplagan. Stockholm: Andrén & Holms Tryckeri AB; 2000.
- (13) Pehringer JL. Assistive devices: Technology to Improve Communication. *Otolaryngol Clin North Am*: 1989;22(1):143-74.
- (14) Crandell C, Lewis M.S. Coupling strategies for FM systems. *Adv Speech-Pathol Audiol*: 2001;11(5):11.
- (15) Helvik AS, Jacobsen GW, Hallberg LRM. Effects of Impaired Hearing on Perceived Health and Life Situation. *Scandinavian Journal of Disability Research*: 2006;8(4):263-77.
- (16) Ohlson L. Hälso pedagogik. Första upplagan. Danmark: Stockholm: Liber AB: 2002.

Sahlgrenska akademin
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för neurovetenskap och fysiologi
Audionomprogrammet

Vi är två studenter vid Audionomprogrammet, Göteborgs Universitet som just påbörjat vårt examensarbete, där syftet är att kartlägga vilka erfarenheter hörapparatbärare har av tekniska hörhjälpmedel (Teleslinga, FM- och IR-system) i offentliga lokaler i Göteborg.

För att få reda på detta vill vi få synpunkter från hörapparatbärare och ber därför er svara på frågor i en enkät. Frågorna består av både kryssfrågor och frågor där vi vill att ni skall svara fritt med egna ord.

Vi kommer att finnas tillgängliga för eventuella frågor och funderingar då ni besvarar enkäten. Vi vill att ni fyller i enkäten så noggrant som möjligt. Enkätsvaren behandlas konfidentiellt.

Har ni tid och möjlighet att fylla i enkäterna nu, så kommer vi att finnas kvar under eftermiddagen för att ta emot enkätsvaren. I annat fall, kan ni besvara enkäten hemma och lämna in den till Ann Svennberg.

När vårt examensarbete är färdigt kommer det att finnas tillgängligt för er att läsa på Hörselskadades Förening, kontakta i så fall Ann Svennberg.

Vänliga hälsningar
Charlotta Svensson och Jennie Stubbe
Audionomprogrammet Göteborgs universitet

Handledare

Kim Kähäri, leg audionom, med dr
Tfn: 0707 – 46 61 15

Kursansvarig

Eva Andersson, leg audionom
Tfn: 031 – 786 57 84

Enkät om tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler i Göteborg

Datum _____

1. Vilket år är du född? _____
2. Är du Pensionär Yrkesarbetande Studerande Annat
3. Hur många hörapparater använder du? En Två
4. Vilken typ av hörapparat använder du?
 Bakom-örat hörapparat Allt-i-örat hörapparat Benförankrad hörapparat
 CI (Cochlea Implantat)
5. Finns det T-läge på din hörapparat? Ja Nej

Användning och funktion av tekniska hörhjälpmedel

6. Vilka tekniska hörhjälpmedel har du använt dig av i offentliga lokaler?
 Teleslinga FM IR
7. I vilka lokaler har du använt dig av tekniska hörhjälpmedel?
 Bio Teater Opera Föreläsningssal Skola Bibliotek Museum Kyrka
 Annat _____
8. I vilken av dessa lokaler använder du tekniska hörhjälpmedel oftast?

9. Hur ofta utnyttjar du tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler i Göteborg?
 En eller flera gånger/vecka En eller flera gånger/månad
 En eller flera gånger/år Aldrig
10. Om aldrig, varför använder du inte tekniska hörhjälpmedel?

11. Har du varit med om att tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler *inte* fungerat?

Ja Nej

12. Om det *inte* fungerat, vad har problemet varit?

13. Om det *inte* fungerat, vad innebar det för dig?

Service och kunskap

14. Hur upplever du service och kunskap från personal gällande tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler?

15. Är du nöjd med den service du får i offentliga lokaler gällande tekniska hörhjälpmedel? Ja Nej

16. Om nej, hur hade du velat att det skulle vara?

17. Hur upplever du bemötandet från ansvarig personal när du vill lyssna med tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler?

18. Är det enkelt att få reda på om den lokal du ska besöka har tekniska hörhjälpmedel eller inte? Ja Nej

19. Om ja, vad är det som gör det enkelt?

20. Om nej, hur hade du önskat att det skulle vara?

21. Finns det någon offentlig lokal i Göteborg som idag inte har tekniska hörhjälpmedel, men som du anser borde ha det?

22. Skulle du tycka det vore bra att kunna boka speciella platser på till exempel bio för att du ska få så bra ljudkvalitet som möjligt? Ja Nej

Hörselvården

23. Är du nöjd med den information du fått från hörselvården om hur tekniska hörhjälpmedel fungerar? Ja Nej

24. Om nej, vad saknar du?

25. Fick du information från hörselvården om i vilka lokaler det finns tekniska hörhjälpmedel? Ja Nej

26. Om nej, vilken information hade du velat få?

Betydelsen av tekniska hörhjälpmedel

27. Upplever du att tillgången till tekniska hörhjälpmedel i offentliga lokaler gör att du kan leva ett så aktivt liv som du vill? Ja Nej

28. Om ja, på vilket sätt bidrar det till ett aktivare liv?

29. Om nej, vad behöver förändras för att du skall kunna leva ett så aktivt liv som du vill?

Övriga kommentarer:

Ge oss gärna dina synpunkter på enkäten:

Tack för din medverkan!